

Posudek bakalářské práce (z pohledu vedoucího)

téma: **Judo – životní styl**

autor: **Lucie Vavřinová**

Předložená bakalářská práce je postavena na terénním výzkumu, který probíhal v prostředí judistického oddílu v nejmenovaném menším městě. Studentka se zaměřila na rozvoj dětí pod vlivem juda a sleduje, jak judo ovlivňuje životní styl nejen těchto dětí, ale i rodičů a trenérů. Kromě zúčastněného pozorování studentka využila jako metodu výzkumu rozhovory s trenéry, rodiči a dětmi ve věku 6-18 let a jejich analýzu. Vedle dat z vlastního výzkumu svou práci obohacuje též zkušenostmi a názory olympionika, judisty Lukáše Krpálka. Z rozhovoru s ním (zveřejněném v tisku po jeho vítězství na Olympiádě) čerpá především další poznatky o vlivu juda na osobní vývoj a životní styl.

Práce je přehledně strukturovaná, svou formální úpravou (až na drobné nedostatky) odpovídá a rozsahem převyšuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Výběr odborné literatury a práce s ní je adekvátní, využívá i jednoho zdroje v angličtině. Na této práci je znát, že se jí studentka věnovala s nadšením a intenzivně, jako její vedoucí oceňují studentčinu cílevědomost a schopnost naplánovat si a dodržet vlastní harmonogram. Cenná je tato práce především širokým záběrem a množstvím předložených zjištění, které nám pomáhají získat ucelenou představu o životě konkrétního judistického oddílu.

Jako vedoucí práce musím ocenit autorčino poctivé úsilí a snahu vyrovnat se s mými požadavky. Hlavním úskalím naší spolupráce byla potřeba korigovat studentčin přílišný aktivismus – v průběhu vypracování práce jsme narážely na chyby, jichž se autorka dopouštěla tím, že z pozice výzkumníka často odbíhala do pozice insidera (sama se judu věnuje přes 5 let a nyní působí jako jedna z trenérek zkoumaného oddílu) a měla tendenci pro judo až agitovat. I když si tuto svou dvojroli (výzkumníka a insidera) uvědomila a od první verze práce se předložená BP jeví podstatně zdařilejší, i v konečné podobě narážíme na pasáže, na nichž by bylo dobré ještě pracovat. Studentka občas (asi na čtyřech místech) zapomíná na svou roli výzkumníka a neformuluje svá zjištění z pohledu výzkumu (z pohledu dětí, trenérů a rodičů), ale jako vlastní reflexi práce s dětmi (působí pak, jako by chtěla svůj výzkum doplnit o vlastní postřehy, které si během výzkumu zapomněla ověřit). V práci své insiderství přiznává, ale z metodologického hlediska své dvě role střídá občas velmi nečekaně a těmito „insiderským“ pasážím chybí její vlastní odborná reflexe. K popsanému dojmu docházím na příklad, když srovnává úskalí práce s dětmi v různých věkových kategoriích, cituji:

„Z pohledu trenéra sama občas na některých dětech vidím, že je ten trénink nebaví a raději by si povídaly, nebo hrály hry s kamarády. Tohle by se dalo považovat za hlavní zápornou stránku u dětí ve věku 6 let. [...] Svěřenci, kteří jsou ve věku 6, až přibližně 10 let mají dosti podobnou zápornou stránku jako děti mladší“ (s. 30). A později problémy dospívajících shrnuje slovy: „Daný věk je velice problematický, děti dospívají a spoustu kladných i záporných věcí si odnášejí do budoucího života. Myslím si, že tohle je základní shrnutí negativní stránky života dětí navštěvujících judo ve věku 6-15 let.“ (s. 31). Namísto slov „myslím“ a hodnotících výrazů jako „záporné stránky dětí“ by bylo vhodnější, kdyby svá vlastní pozorování doplnila postřehy dalších trenérů (a popř. i rodičů).

Podobný dojem získávám i v pasáži věnované motivaci dětí na s. 61 („[...]ze zkušenosti trenérky vím, že jim občas stačí obyčejný bonbon, [...] neměly by chtít vyhrát proto, že jim rodiče za to slíbili například playstationa“). I zde autorka sděluje své postřehy insidera, dokonce mám dojem, že stejný projev může z jejich úst zaznít na schůzce pro rodiče, ale ve vědecké práci postrádám zakotvení ve výzkumu a odbornou analýzu. Nedožíváme se, zda je toto doporučený přístup všech trenérů, zda se trenéři snaží aktivně ovlivňovat jednání rodičů vůči dětem, aby společně dosáhli co nejlepších výsledků. Sice dále uvádí zobecňující tvrzení – rodiče, kteří se sportu dosud nevěnovali, se učí, jak

děti lépe motivovat, ale nedozvídáme se, zda se trenéři snaží aktivně tyto nespportovní rodiče ovlivňovat, aby společně dosáhli co nejlepších výsledků. Zde by bylo vhodnější, kdyby autorka ve své práci jasněji tyto proměny výchovných postupů popsala na konkrétních příkladech a podložila je reflexí ostatních zkoumaných osob (není-li to možné, tak aby sdělila, že jde pouze o její vlastní a dosud nepodložený postřeh - hypotézu). Mohla by např. svou práci rozšířit o popis procesů: jakým způsobem trenéři ovlivňují rodiče (individuální pohovory, skupinové schůzky, nebo jim jdou příkladem a rodiče reflektují, že se od trenérů naučili děti lépe motivovat).

Vedle občasného vypadnutí z role výzkumnice bych práci vytkla jako kosmetickou vadu také nejednotný, kolísavý styl psaní. Jazykově je práce na poměrně slušné úrovni, ale ač se autorka snaží psát živým a současně vědeckým jazykem, místy se projevuje hovorově (např. když se rozhodne ve své práci „použít“ článek, z něž záhy cituje - s.41), popř. emocionálně zabarvenými formulacemi. Příkladem přehnané formulace je její vlastní vyjádření:

„Důležité je, aby měl člověk vše srovnané i po psychické stránce. Prohry by ho mohly jinak velmi poznamenat, a to až tak, že by se závoděním skončil“ (s. 52). Z jejich slov bychom mohli nabýt dojmu, že studentka skončení s judem vnímá téměř jako konec všeho (jistě tomu tak není, do výzkumu přizvala i dříve aktivního judistu, jenž musel z objektivních důvodů ve svých 15 letech s judo opustit – i od něj získává velmi zajímavé postřehy). Dalším vypadnutím z odborného stylu je hovorové podání:

v momentu, kdy babička vidí, jak s jejím vnoučkem někdo „tříská“ o zem, je s veškerými sympatiemi k judu amen (s. 55).

A dále oslovení čtenáře (snaha o vtažení do kontaktu): „Představte si čtrnáctiletého kluka, kterému se ostatní smějí, [...]“ (s. 31). Také je zbytečné psát, že šikana a fyzické ubližování "není dobré" (s. 57) - bylo by vhodné nalézt trefnější vyjádření.

Celkově však studentka prokazuje, že ke svému tématu přistupuje s pílí, je velmi cílevědomá, dokáže naplánovat a realizovat vlastní výzkum, přečíst značné množství literatury, práci přehledně strukturuje a v předem daném časovém rámci odevzdává celkově uspokojivou práci. Místy však můžeme mít během pročitání dojem, že kvantita autorkou přečtených textů a uváděných citátů je v práci na úkor vlastních hlubších analýz, a tím pádem v některých pasážích tzv. klouže po povrchu.

Zároveň ovšem oceňuji velký pokrok, který studentka během psaní učinila - její insiderství se v první verzi práce projevovalo aktivismem, snahou propagovat judo, ale tyto momenty se z mého pohledu podařilo autorce potlačit a nahradit kvalitními analýzami, na něž v posudku neupozorňuji, ale které činí většinu práce.

Předloženou BP hodnotím jako celek, z mého pohledu práce celkově odpovídá požadavkům kladeným na BP, svým rozsahem je o dost převyšuje a zmíněné chyby je možné vnímat jako drobné vady na kráse, jímž by bylo dobré, aby se studentka ve své příští práci vyhnula.

Otázka pro obhajobu:

Jste si nyní vědoma úskalí insiderství ve výzkumu? Jak byste úskalí výzkumu z pozice insidera formulovala?

Závěr: Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

V Pardubicích dne 13. 1. 2017

Mgr. Lada Viková

